

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an

la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

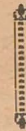

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Curtea de apel din Galați, secțiunea I: M. Costea și alții cu primăria orașului Tecuci.*

Tribunaalul județului Tecuci: M. Costea și alții cu primăria orașului Tecuci.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ. — *Tribunalul de prima instanță din Gand. — Observație de S. R.*

JURISPRUDENȚA ROMANA

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 15 Iunie 1909

Președinta d-lui D. G. Tăzlăuanu, prim-președinte

M. Costea și alții cu Primăria orașului Tecuci

APEL.— EFECT DEVOLUTIV.— REPUNEREA DIN NOU ÎN DISCUȚIE A CHESTIUNEI JUDECATĂ LA PRIMA INSTANȚĂ.— MOTIVE NOUI.— DREPTUL PĂRȚII DE A LE INVACA ÎNAINTEA INSTANȚEI DE APEL.

OBȘTEA UNUI ORAȘ.— COMPUNEREA EI.— DACĂ SE MAI POATE ACȚIONA ÎN JUSTIȚIE ÎN NUMELE UNEI OBȘTE POSTERIOR LEGEI DE LA 1864.

PRESCRIPTIUNE.— POSESIUNE PRECARĂ.— POSESIUNE UTILĂ.— ACT DE INTERVERSIUNE.— CARACTERUL LUI.— ART. 1847 ȘI 1851 CODUL CIVIL.

1° Apelul, prin efectul său devolutiv, repunând din nou în discuție chestiunea judecată la prima instanță, partea pârâtă este în drept să se apere în apel cu motivele propuse la prima instanță, chiar dacă acele motive au fost respinse și nu a apelat pentru aceste motive, după cum este în drept de a invoca și alte motive noi.

2° Obștea unui oraș compunându-se, înainte ca comuna să fi luat toate drepturile și atribuțiunile ei, din toți locuitorii existenți la o epocă anume determinată, urmează că și acțiunea în justiție pe

care obștea ar intenta-o, spre a putea fi bine introdusă, trebuie să fie făcută în numele tuturor locuitorilor aceluși oraș, existenți în momentul introducerii reclamațiunii.

3° Legea comunală din 1864, contopind obștea târgului în comună, astăzi nu se mai poate reclama în justiție în numele obștei care a existat, și mai ales contra comunei care i-a luat locul.

4° Pentru ca interversiunea, care transformă posesiunea precară în posesiune utilă, să aibă loc, se cere ca actul făcut contradictoriu cu proprietarul să fie de așa natură încât să pună în întârziere pe proprietar sau de a recunoaște posesiunea intervertită a deținătorului, sau de a-l chema în judecată înainte ca timpul cerut pentru prescripțiune să se fi împlinit.

No. 121.— S'au prezentat oponentii, asistați de d-nii avocați M. Pașcanu și Ștefan Vasiliu, iar intimata comuna Tecuci, prin d-nii avocați B. M. Missir, D. Alexandresco și N. Berha.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Mihalache Costea, Petrache Gh. Carp și alții, personal și ca reprezentanți ai altor locuitori din orașul Tecuci, cari pretind că formează obștea acestui oraș, contra sentinței tribunalului Tecuci No. 21 din 1908, prin care li se respinge ca nefondată acțiunea intentată contra primăriei comunei Tecuci, pentru revendicarea moșiei înconjurătoare orașului Tecuci, care se stăpânește de zisa comună;

Având în vedere că, din actele înfățișate de părți, dezbaterile urmate înaintea Curții, sentința tribunalului Tecuci, precum și concluziunile depuse de ambele părți, se constată în fapt cele ce urmează:

Locuitorii târgului Tecuci, încă din anul 1833 (fila 104), dorind a deveni proprietari pe moșia pe care eră

așezat acest târg și fiindcă o parte din această moșie aparținea epitropiei profetului Samoil din Focșani, care nu putea înstrăina averea sa imobiliară, au cumpărat dela logofătul Costache Conache, pe prețul de 5.500 galbeni, moșia Focșa cu trupurile sale depe malul Siretului, numite Cosmești, Oncei și Gioseni, din ținutul Tecuciului. În actul de vânzare alcătuit la 4 Septembrie 1835 (fila 100) și semnat numai de vânzător și martori, se spune că vânzarea se face către obștea Târgului Tecuci, boeri și negustori, drepti Moldoveni pământeni sau împământeniți, că prețul este mult mai jos decât fac moșiile și că această vânzare s'a făcut mai mult pentru facere de bine, ca obștea să se înlesnească pe viitorime, în vețuire și petrecerea ei, cu condițiune să nu primească pe alți streini fără învoirea în scris a obștei. La 14 Februarie 1837, medelnicerul Th. Bosie și negustorul Ion Gheorghe Bărlădeanu, împuterniciți ca vechili din partea obștei Tecuci prin vechilimeaua din 1836 Noembrie 22, dă Epitropiei Sf. Spiridon pentru Mănăstirea Prorocul Samoil din Focșani acele trei trupuri de moșie depe malul Siretului, păstrând numai trupul Focșa, pe care erau așezate mahalalele Tecuciului și ia în schimb dela epitropie moșia pe care eră așezat Târgul Tecuci (fila 99). La 1835 Decembrie 22, obștea târgului Tecuci, compusă din boeri, negustori și mahalagii, hotărăsc ca să se aleagă 2 boeri și 3 negustori cari să strângă banii, 5.500 galbeni, dela fiește care din obște, dupe analoghia locurilor ce vor avea, dându-se fiecăruia țidulă din partea obștei și cu pecetia aceștia. Tot atunci a mai regulat și diferite alte chestiuni de interes general al târgului, precum până unde să se mărginească vatra târgului, cum să se facă pășunatul vitelor pe cele două capete ale moșiei «Prorocul Samoil», locurile slobode dela mijloc să se lase pentru ocol de vite, ocol de fâină, lemne și altele, unde să se pună școala, spițăria, unde să fie cimitirele și altele. Până la 1867, obștea aceasta a târgului Tecuci a fost reprezentată de cele 5 persoane arătate mai sus, cari au administrat moșia, au încasat veniturile și prețul locurilor din oraș vândute. În acest an se alege aceleași persoane atât în comitetul obștei, cât și în consiliul comunal. La 22 Ianuarie 1871, consiliul comunal al orașului Tecuci decide ca să încaseze în profitul său toate veniturile obștei, sub cuvânt că aceste venituri aparțin legalmente comunei Tecuci, care este a orașului (fila 97); iar la 11 Martie acelaș an, decide că proprietatea obștei aparține întregului oraș, și în drept nimeni nu poate reprezentă orașul decât numai comuna (fila 98). Prima deciziune, din 11 Martie, este adusă la cunoștința publică prin ordonanța primarului de atunci, A. Ciucu, din 17 Martie 1871 (fila 114); în acest an câțiva locuitori s'au plâns la Ministerul de interne că li s'au încălcat drepturile; ministrul de atunci însă le-a răspuns că dacă pretind vreun drept, să se adreseze la justiție; mai târziu, prin anul 1874, iarăși câțiva locuitori au încercat să intre cu sila în stăpânirea moșiei, însă au fost respinși cu forța publică; de atunci și până la 1903, când s'a intentat acțiunea de față, comuna a stăpânit nesupărată de nimeni moșia orașului Tecuci.

În privința primului mijloc:

Având în vedere că obiectul acestui proces este revendicarea moșiei ca avere a obștei, se cere adică de un număr de locuitori din Tecuci a se restituți obștei administrațiunea și stăpânirea acestei moșii;

Având în vedere că din toate actele înfățișate în cauză

și anume actul de vânzare al logofătului Conache, actul de schimb al Epitropiei Sf. Spiridon, vechilimeaua din 27 Decembrie 1835, deciziunile consiliului comunal din 1871 și celelalte, rezultă în mod cert că obștea târgului Tecuci și în numele ei s'a cumpărat și schimbat moșia numită a târgului. Nu se vorbește în nici unul din aceste acte de devălmășie, adică de coproprietate indiviză; cu toții pe acele vremuri socoteau obștea ca o persoană deosebită de persoanele cari o compuneau; ea administră, vindea locurile din oraș și încasă bani, avea pecete și registre; administrațiunea moșiei o îndeplinea printr'o delegațiune de 2 boeri și trei negustori, care se alegeau în mod periodic, obștea, prin acești delegați, stabilea locul unde să fie biserica, cimitirele, casa doctorului, spițeria, ocoalele de vite, de lemne și altele; se ocupa, cu alte cuvinte, de interesele generale ale orașului Tecuci, după cum astăzi ar face consiliul comunal; nu eră dar numai o înjghebare provizorie a unei tovărășii civile pentru o afacere anume determinată; ea vindea locurile din oraș la acei cari vroiau să se stabilească în Tecuci, le fixă și dreptul la pășune în trei clase și nu da socoteala la nimeni de ceea ce făcea cu banii încasați după ce s'a plătit prețul de 5.500 galbeni; așa că obștea eră o persoană juridică cu totul independență de persoana acelor cari o compuneau, putând să existe și fără să aibă vre-o proprietate, după cum chiar a existat și înainte de a cumpăra moșia în litigiu, căci logofătul Conache în actul său de vânzare spune că vinde obștei târgului Tecuci, deci ea exista în acel moment;

Având în vedere că, înainte de statornicirea comunelor prin legea dela 1864, obștea care se ocupa de interesele generale ale orașului, nu putea să fie decât o unitate politică, o persoană juridică cu drepturi și datorii, adică cum este astăzi comuna, căci altfel orașul ar fi rămas fără nici o administrație, fiecare ar fi lucrat după bunul său plac; că dacă, în specie, obștea târgului Tecuci a funcționat și după legea din 1864, care a înființat administrațiunea comunală de astăzi, aceasta s'a făcut numai printr'o toleranță care n'a durat decât câțiva ani, până la 1867, când s'a ales acelaș comitet la obște cu membrii consiliului (comunal) și la 1871 când comuna a luat cu totul drepturile și atribuțiunile acestei obștii;

Că, așa fiind, și în ipoteza când și astăzi obștea ar exista ca o persoană juridică deosebită de comună, este a se vedea dacă reclamanții de astăzi pot reprezentă obștea, adică dacă ei au dreptul a cere în numele obștei târgului Tecuci, moșia vândută aceștia de către logofătul Conache și schimbată apoi cu Epitropia Sf. Spiridon;

Având în vedere că în înțelesul ce s'a dat obștei prin considerentele de mai sus, urmează că ea se formează de toți locuitorii orașului, existenți la o epocă anume determinată; că, după cum la epoca cumpărării și schimbului, obștea se compunea din boeri, negustori și mahalagii, după cum vorbește actul din 1835, Decembrie 22 (fila 112), tot astfel astăzi ea trebuie să se compună din toți locuitorii orașului Tecuci existenți în momentul introducerii reclamațiunei;

Având în vedere că, reclamațiunea este făcută de un foarte mic număr de locuitori ai orașului Tecuci, în raport cu populațiunea actuală a acestui oraș; că, deși prin procesele verbale din 24 Iunie 1903 (filele 3 și urm.) se constată că un număr de locuitori din mahalale orașului Tecuci, s'au adunat și intitulându-se că ei compun obștea târgului, au ales un comitet de 18 dintre ei, cari

să facă proces de revendicare comunei Tecuci în numele obștei, însă pe de o parte cu nimic nu se dovedește că acești locuitori compuneau ei singuri obștea sau măcar erau majoritatea celor din obște, iar pe de altă parte chiar este imposibil ca orașul Tecuciu, care numără mai multe mii de locuitori, obștea lui să se reducă numai la acești 450 cari reclamă;

Având în vedere că toți acești reclamânți sunt dintre acei cari au cumpărat dela obște locuri în târg cu dreptul pentru unii dintr'ânșii de a pășuna vitele la câmp prin imaș și miriște, având fiecare dintre ei în stăpânire astăzi locul cumpărat și exercițiul dreptului de pășune necontestat de comuna Tecuci; așa că, ei personal n'au de ce să se plângă, iar pe de altă parte ei nefiind obștea târgului Tecuci, n'au calitatea de a reclama în numele acesteia, și deci primul motiv invocat de primăria comunei Tecuci este fondat și reclamațiunea urmează să fie respinsă.

In privința celui de al doilea motiv :

Având în vedere că din expunerea faptelor și din considerentele de mai sus rezultă că moșia ce se revendică a fost cumpărată de obștea târgului Tecuciu, care avea ființă în momentul cumpărării, iar reclamânții de astăzi nu sunt decât niște cumpărători dela obște a deosebite locuri din oraș, pe care le stăpânesc fiecare individual, având unii dintre ei, în puterea actelor de cumpărătură și dreptul de a paște vitele lor la imaș, mărginit însă acest drept numai la 2 până la 3 vite; aceste drepturi nu sunt contestate de primărie, ele se exercită de către reclamânți, după cum nici ei nu contestă ;

Având în vedere că obștea târgului Tecuci nu poate fi considerată ca o codevălmășie, căci nici un act nu arată aceasta. În adevăr, fiecare locuitor cumpărând locul său în oraș și plătind prețul, moșia rămasă nevândută s'ă administrat și veniturile s'au încasat de un comitet al obștei, care nu dădea socoteală la nimeni; veniturile nu le împărțea locuitorilor, după cum ar fi trebuit să se facă dacă fiecare locuitor eră coproprietar în moșie, este adevărat că târgoviții aveau și un drept de pășune la câmp, însă acest drept eră așa de mărginit, încât singur acest fapt arată că acei cari îl aveau nu erau coproprietari, deoarece nu li se dădea vre-un alt drept și asupra restului moșiei ;

Având în vedere că, pe lângă cei cu dreptul de pășunat, mai eră o categorie de locuitori, cari n'aveau decât locuri în oraș, aceștia au contribuit și ei la plata prețului; deci, și lor li s'ar cuvenit o parte în moșie, dacă, în adevăr, cumpărătorii ar fi codevalmași; așa că dreptul de pășunat nu este un criteriu după care să se stabilească însuși dreptul de coproprietate;

Având în vedere că înlăturându-se ideea coproprietății, obștea rămâne ca o persoană deosebită, ca o ființă juridică și în acelaș timp politică, deoarece se ocupă de interesele generale ale orașului Tecuci, și deci cu atribuțiuni cari astăzi sunt în căderea comunei Tecuci, conform legii de organizare din 1864 ;

Având în vedere că așa fiind, nu se poate admite că pe lângă comună, căreia prin legea din 1864 i s'a dat dreptul de a se ocupa cu intresele obștești ale târgului, să mai funcționeze și o altă autoritate, adică obștea târgului, cu aceleași atribuțiuni; dacă, în adevăr, legiuitorul dela 1864 ar fi ținut seamă de această obște, trebuia să stotornicească și drepturile și atribuțiunile ei,

ceea ce n'a făcut și cu drept cuvânt, căci a organizat comuna de astăzi, căreia i-a dat absolut toate drepturile de a se ocupa de interesele generale ale locuitorilor din ea; că, dar, nu se poate concepe după votarea legii din 1864, existența unei alte ființe juridice, care să se ocupe de aceleași interese; de aceea comitetul obștei Tecuci, după 1864, s'a contopit în consiliul comunal, iar la 1871 comuna Tecuci a luat în posesiune averea obștei, respectând și mai departe drepturile dobândite de către târgoveți, asupra locurilor din oraș și asupra pășunatului la câmp; că, așa trebuie înțeles lucrul, rezultă și din puțina considerațiune ce se dădea înainte de legea din 1864 acestor obștii. În adevăr, la 1861, un mare bărbat de stat, pe atunci ministru de interne, a făcut un raport către domnitor pentru desființarea epitropiilor ocrotitoare ale proprietăților târgului, care s'a aprobat, însă a rămas în neaplicare până la legea din 1864; ideea de desființare există dar înainte de 1864; cei ce se ocupau de interesele orașului nu vedeau cu ochi buni existența acestor obștii, cari aduceau foloase numai aceluia care le administrau; tot așa a trebuit să eugete și legiuitorul dela 1864, când a organizat comuna, căci nici n'a menționat măcar de obștii ;

Că astfel fiind, legea comunală contopind obștea târgului în comună, astăzi nu se mai poate reclama în numele acelei obștii și tocmai contra comunei care i-a luat locul; prin urmare și al doilea motiv de apărare este fondat.

In privința celui de al treilea motiv, uzucapiunea :

Având în vedere că primăria comunei Tecuci, în ipoteza când cele două dintâi motive discutate mai sus și admise, nu s'ar găsi fondate, opune uzucapiunea, adică c'a prescripș moșia reclamată prin lunga posesiune de 30 ani ;

Având în vedere că art. 1847 codul civil stabilește că, pentru ca cineva să poată prescrie un nemiscător se cere ca să aibă o posesiune continuă, neîntreruptă, neturburată, publică și sub nume de proprietar ;

Având în vedere că este necontestat că dela 1871 până la 1903, data reclamațiunii și până astăzi, primăria Tecuci a administrat moșia, a încasat veniturile și le-a întrebunțat în bugetul ei cum a găsit de cuviință ;

Având în vedere că apelanții opun că această deținere a moșiei de către primărie este cu titlul precar; că adică primăria Tecuci a stăpânit pentru obște și în numele ei, și că această precaritate a posesiunii ar rezultă din procesele-verbale din 1871 ale consiliului comunal care a luat numai administrarea moșiei, iar nici decum proprietatea însăși ;

Având în vedere că la expunerea faptului s'a arătat că, la 1867, comitetul obștei s'a contopit cu consiliul comunal, iar la 1871, consiliul comunal prin două deciziuni din 22 Ianuarie și 11 Martie (filele 97 și 98) hotărăște, prin cea din 22 Ianuarie : că pentru a nu se lovî în interesele comerțului și industriei prin dări, să se ia de comună banii adunați și toate drepturile de folosință a moșiei, ca înflorirea orașului să nu fie împedicată, neputându-se consiliul opri cătuș de puțin asupra circumstanțelor că acei bani și locuri ar fi aparținând legalmente altui cuiva decât comunei, care este a orașului care, ca și consiliul, reclamă a se face zidiri de școli, pământurile piațului, ulița mare și altele cari lipsesc cu

desăvârșire; iar prin cea din 11 Martie, se spune că deși câțiva orășeni se opun, susținând că li s'ar violă drepturile lor de proprietate, însă consiliul a perzistat în procedările sale, așa precum a fost convins în modul cel mai legal, căci acei cetățeni nu sunt decât o fracțiune pe lângă acei cari aderă la deciziunile comunei, că d-lor n'au avut nimica pentru ca să zică că li s'a luat ceva, că proprietatea aparține întregului oraș, și în drept nimeni nu poate reprezenta orașul decât numai comuna; că, în acest caz, orice dispozițiuni se va lua, acea fracțiune care să tinză la administrarea averii orașului nu se poate să fie decât actul cel mai antilegal, această deciziune a fost confirmată de comitetul permanent și, în baza ei, s'a făcut o ordonanță care s'a publicat în tot orașul;

Având în vedere că din aceste deciziuni ale consiliului comunal din 1871, ale căror dispozițiuni au fost reproduse textual, aprobate și de ministerul de interne de atunci, prin ordinul din 22 Iulie 1871, ca răspuns la contestațiunile unor orășeni, numai rămâne nici o îndoielă că primăria de Tecuci a luat în stăpânire ca proprietară moșia orașului, iar nicidecum numai ca administratoare. În adevăr, din cuvintele subliniate mai sus rezultă cu îndestulare această idee că, dacă ar fi luat numai administrațiunea, precum se obiectează, s'ar fi arătat în acest caz pentru cât anume timp și ce să se facă cu prisosul banilor, ceea ce nu s'a făcut; că nu se poate concepe ideea de administrațiune fără aceea de a da socoteli proprietarului; că, dar, comuna Tecuci n'a stăpânit nici un moment pentru obște, pe care nici n'o recunoștea ca atare, ci pentru ea și în numele său și deci posesiunea aceasta îi poate servi la prescripțiune;

Având în vedere că obiecțiunea că, după 1871, în câțiva ani comitetul permanent când aprobă bugetele, făcea și câte o rezervă în privința proprietății și deci, ar rezultă că comuna ar fi posedat pentru obște, nu-i fondată, căci comitetul permanent n'avea căderea de a face această rezervă, el avea dreptul ca să verifice bugetele, să le aprobe sau nu; afară de aceasta, comitetul permanent nu eră reprezentantul obștei pentru ca să lucreze valabil în numele acesteia;

Având în vedere că chiar dacă la 1867, când s'a contopit comitetul obștei în consiliul comunal, primăria Tecuci ar fi luat numai administrațiunea moșiei, și că mai departe până la 1871, ar fi posedat pentru obște și în numele ei, după cum se pretinde, fără a se dovedi de către apelanți; totuși prin procesele-verbale din 1871, de cari s'a vorbit mai sus, această posesiune precară s'a intervertit în posesiune utilă; în adevăr, pentru ca interversiunea să poată avea loc, se cere ca actul făcut contradictoriu cu proprietarul să fie de așa natură încât să pună în întârziere pe proprietar sau de a recunoaște posesiunea intervertită a deținătorului, sau de a-l chema la judecată; ori, în specie, prin procesele-verbale din 1871, primăria a luat în a sa proprietate moșia, făcând publicațiuni în cuprinderea întregului oraș, iar contestațiunile făcute de câțiva orășeni nemulțumiți, adresate Ministerului de interne au fost respinse la 22 Iulie 1871, arătându-li-se calea judecății; veniturile le-a încasat mereu comuna în folosul său propriu. Toate aceste acte făcute față de obște, pretinsă proprietară, erau acte de denegațiune a drepturilor aceștia, care n'aveau decât să se adreseze la justiție, după cum a făcut, însă după 32 ani de posesiune a aduersarei sale; că, dar, din toate punctele de vedere posesiunea comunei n'a fost precară

ci cu titlul de proprietară; așa că poate servi la uzucapiune;

Având în vedere că posesiunea comunei dela 1871 până la introducerea acțiunii a fost publică, ea s'a exercitat față de adversarul ei, pretinsa obște; a fost și continuă, întreruptă numai prin 1874, când câțiva mahalagii au eșit cu plugurile să are, însă au fost respinși de primărie cu forța publică;

Având în vedere că se obiectează că prin această respingere comuna și-a menținut posesiunea prin acte de violență față de adversar, și deci conform art. 1851 codul civil, această posesiune viciată nu poate servi la prescripțiune;

Având în vedere că deși este necontestat că, la 1874, câțiva locuitori din Tecuci au eșit să are și au fost respinși, cu nimica însă nu se stabilește că aceștia erau reprezentanții obștei sau făceau parte din obște, pentru ca încercarea lor de a lua posesiunea comunei și respingerea lor de comună să fie considerate ca acte de violență exercitate de proprietarul revedicant sau contra sa în condițiunile art. 1851 codul civil; că, dacă comitetul permanent, câțiva ani după anul 1871, aprobă bugetele cu rezerva proprietății obștei, iarăși acest fapt nu poate fi considerat ca o turburare, deoarece, după cum s'a arătat mari sus, comitetul permanent nu reprezintă obștea, deci turburare dacă ar fi, nu emană dela proprietarul revedicant sau reprezentantul său;

Având în vedere că se mai obiectează că posesiunea a fost întreruptă prin recunoașterea comunei Tecuci a drepturilor obștei, deoarece a respectat și respectă dreptul locuitorilor la imașul de lângă oraș;

Având în vedere că este adevărat că comuna Tecuci nu contestă că respectă și astăzi exercițiul dreptului de pășune, conform actelor ce posedă fiecare locuitor în parte, aceasta însă o face nu pentru că recunoaște dreptul de proprietate al obștei, ci pentru că respectă și trebuie să respecte actele făcute de obște înainte de a se contopi cu comuna; fiecare din locuitorii cari pasc vitele la imaș, are document la mână pentru exercițiul acestui drept, și dacă primăria nu l-ar respecta, ar putea fi constrânsă la aceasta de judecată; pretențiunea comunei nu este că a prescris acest drept de pășune, acordat a-parte unor locuitori, ci proprietatea întreagă, cu respectarea însă a acestui drept; că, așa fiind, dreptul de pășune nu este o recunoaștere de proprietate, și deci n'a putut întrerupe posesiunea utilă pentru prescripție;

Având în vedere, în fine, că posesiunea primăriei a fost continuă, căci a posedat mereu dela 1871 și până astăzi, încasând veniturile și făcând acte de adevărată proprietară prin închiriere, vindere de locuri în oraș și construcțiuni făcute pe locurile virane.

Având în vedere dar, că toate condițiunile trebuitoare pentru uzucapiune fiind întrunite, și dela 1871 și până la 1903, data intentării acțiunii, fiind trecuți mai mulți de 30 ani, urmează că primăria Tecuci a devenit proprietară a moșiei ce se revendică prin prescripțiunea lungă de 30 ani;

Că, așa fiind, atât apelul cât și opoziția făcută de Mihailache Costea și ceilalți, atât în numele lor personal, cât și în calitate de reprezentanți ai obștei orașului Tecuci, urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, redactate de d-l prim-președinte D. G. Tăzlăuanu, respinge opoziția.

Semnați : D. G. Tăzlăuanu, M. A. Beștelei, D. Buzdugan, A. Bărsescu, Em. Stroici.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TECUCI

Audiența dela 6 Februarie 1908

Președința d-lui V. Giurgea, greședinte

M. Costea și alții cu Primăria orașului Tecuci

PRESCRIPTIUNEA ACHIZITIVĂ DE 30 ANI. — PROBA EI. — CONDIȚIUNILE POSESIUNEL. — TITLURI DE BUNĂ CREDINȚĂ. — DACĂ E NEVOE DE ACEASTĂ PROBĂ. — ART. 1890 ȘI 1844 CODUL CIVIL.

PRESCRIPTIUNEA DE 30 ANI. — POSESIUNE UTILĂ. — IMPLINIREA TIMPULUI CERUT DE LEGE. — PUBLICITATEA, CONTINUAREA ȘI NETURBURAREA POSESIUNEI. — CUI INCUMBĂ ACEASTĂ PROBĂ. — ART. 1848, 1849, 1864 ȘI 1865 CODUL CIVIL.

PRESCRIPTIUNEA DE 30 ANI. — POSESIUNE. — EXERCITAREA ACESTUI DREPT. — DOVADA POSESIUNEI. — MIJLOACELE DE PROBAȚIUNE. — MARTORI. — ÎNSCRISURI PRIVATE SAU PUBLICE. — ART. 1865, 1888, ȘI 1889 CODUL CIVIL.

1° Prescripțiunea achizitivă de 30 de ani, vizată de art. 1890 codul civil, în afară de calitățile posesiunii, exonerează pe cel ce o invoacă de sarcina altor probe, precum a titlurilor și a bune credințe, obligându-l numai cu dovada condițiilor limitativ indicate da art. 1844 codul civil.

2° Proba posesiunii utile, ca bază a prescripțiunii achizitive, incumbă celui ce o invoacă, în ce privește sarcina de a dovedi împlinirea timpului cerut de lege, precum și că posesia a fost publică și neturburată la origina ei; în ce privește însă continuitatea și neturburarea posesiunii în timpul exercițiului acestui drept, celui ce contestă prescripțiunea îi incumbă sarcina de a face proba contrarie.

3° Felul probelor cu cari urmează a se stabili existența condițiilor posesiunii, în lipsă de texte speciale, se determină după dreptul comun, și în consecință faptele materiale se vor proba cu martori, orcare ar fi valoarea pecuniară a litigiului, tribunalele fiind suverane, atât asupra admiterei, cât și asupra aprecierii acestei probe; iar faptele juridice, prin înscrisuri private sau publice, întrunind condițiile legale.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentată contra primăriei orașului Tecuci, prin suplica înregistrată la No. 18519 din 1903, de către d-lor Mihalache Costea și alții, proprietari din orașul Tecuci, atât personal cât și în calitate de procuratori ai obștei târgului Tecuci, având de obiect revendicarea moșiei târgului Tecuci, restrânsă în instanță numai asupra terenului ce compune pământul arabil și imășul, renunțând la acel coprint în raionul orașului, iar în ce privește restituirea veniturilor, rezervându-și dreptul de a intentă osebă acțiune, cerând și cheltueli de instanță în sumă de 20.000 lei.

Având în vedere că, potrivit art. 645, combinat cu art. 1837 codul civil, unul din mijloacele prin cari legiuitorul

recunoaște că proprietatea bunurilor poate fi dobândită, este și prescripțiunea, sub condițiile determinate de acea lege; că, potrivit art. 1846 cod. civil, fundamentul prescripțiunii achizitive este faptul posesiunii, care constă în deținerea de fapt a lucrului de a-l avea, adică la dispozițiune și puțința de a exercita asupra lui, fie prin noi înși-ne, fie prin altul, în numele nostru, acte materiale de folosință sau transformațiune;

Având în vedere că, prin art. 1847 și urm. cod. civil, se indică atât condițiile ce legea în chip inexorabil cere pentru ca posesiunea să poată conduce la prescripțiunea achizitivă, precum și cauzele ce viciază posesiunea utilă și acele ce intrerup cursul ei;

Considerând că, în ce privește specialmente prescripțiunea achizitivă de 30 ani, din textul art. 1890 codul civil, reese în mod indiscutabil că în afară de calitățile posesiunii, legea exonerează pe cel ce o invoacă de sarcina și a altei probe, ca: titluri și buna credință, obligându-l numai la dovada existenței condițiilor limitativ indicate în art. 1844;

Că, și asupra acestei sarcini, o chestiune importantă se ridică și cată să fie rezolvată: aceea de a se ști dacă aceluia ce invoacă excepțiunea prescripțiunii îi incumbă de a face proba tuturilor sau numai a unora din condițiile posesiunii cerute de lege? Or, referindu-ne la principiul de drept *actori incumbit onus probandi* și *reus in excipiendo fit actor*, s'ar putea susține afirmativa, totuș o asemenea soluție ar fi în dezacord și cu textele prescrise de lege, ce se vor enunța mai jos, și cu un raționament logic și juridic, care, pentru o justă soluțiune a acțiunii, impune următoarele distincțiuni: în primul rând, în ce privește continuitatea (a continuat până în prezent, deci un laps de timp de peste 30 ani) și neintreruperea posesiunii, textul art. 1850 codul civil crează în favoarea posesorului o prezumție *juris tantum*, dispensându-l de proba acestor condițiuni, sub rezervă, în ce privește continuitatea indicată în acel articol, de a face dovada că posedă actualmente, adică în momentul când i se contestă dreptul, sau când invoacă excepțiunea că a posedat la un moment dat mai înainte. În consecință, sarcina de a dovedi discontinuitatea, incumbă părței adverse, iar asupra elementelor ce constituie aceste două condițiuni, art. 1848 și 1849, combinat cu 1864 și 1865 codul civil, rezolvând în mod laconic chestiunea, cată să ne referim și la doctrină și jurisprudență, cu ajutorul cărora se poate realiza o soluțiune completă. Or, în ce privește continuitatea, ea trebuie înțeleasă în sensul că posesorul trebuie să facă acte regulate de folosință ca un bun proprietar, exercitându-le fără intermitențe anormale și potrivit cu natura lucrului ce posedă, așa încât să constituie o manifestare vădită a dreptului ce pretinde asupra lucrului (Vezi Laurent, § 275, pag. 286, t. XXXII);

În privința neintreruperei, art. 1849, combinat cu 1864 și 1865, indică în ce mod se operează intreruperea naturală și civilă; cum însă proba intreruperei incumbă celui ce o invoacă, se va vede la examinarea în fapt a chestiunii, dacă obștea stabilește existe inteuprențării.

În al doilea rând, în ce privește precariatatea, legea, prin art. 1854, de asemenea crează în favoarea posesorului prezumția că el posedă pentru sine sub nume de proprietar, și deci celui care pretinde că posesia ar fi cu titlu precar, îi incumbă sarcina de a face proba acestei alegațiuni.

Și în fine, ultima distincțiune ce se impune a mai fi

făcută, este aceea referitoare la condițiunea posesiunii neturburată, și aci, conform cu intențiunea legiuitorului, formulată în mod precis prin art. 1851 codul civil, în care se arată și înțelesul expresiunii «neturburată», cată a se deosebi două epoci diferite ale posesiunii, și anume: aceea a momentului când ea a luat naștere și aceea a timpului în decursul căruia posesorul pretinde că a exercitat-o. Or, dacă, în ce privește primul moment, adică când posesiunea a luat naștere, s'ar putea juridicamente susține că posesorul dator este de a proba că posesiunea sa nu este fondată pe acte de violență în contra sau din partea adversarului; în ce privește însă a doua epocă, adică în timpul exercițiului posesiunii, tribunalul găsește că nu posesorul trebuie impusă sarcina de a proba că în tot decursul acestui timp, el nu a fost turburat de adversar, și trebuie accentuat cuvântul adversar, de oarece nu numai doctrina și jurisprudența sunt unanime a recunoaște că actele de violență exercitate de terții, adică de persoane străine procesului, contra dreptului posesorului, nu pot fi invocate de potrivnicii săi în proces (Vezi în acest sens Aubry et Rau, t. II, § 180, p. 96; Garsonnet, t. I, p. 589, No. 136; Planiol, *Pr. de droit civil*, t. I, No. 955; Raviart, *Act. poss.*, p. 74, No. 103), dar și din spiritul art. 1862 cod. civil reese evident aceeaș soluție. Și nu trebuie impusă această sarcină posesorului, pentru rezonul că din partea lui ar fi să i se ceară stabilirea unei probe negative, ceea adică că el sau adversarul său nu au exercitat acte de violență contra dreptului ce fiecare pretinde asupra lucrului în litigiu. Or, știut este că asemenea probe sunt generalmente retransate de justiție, întâiu ca fiind adeseori materialmente imposibile, și al doilea, pentru că sinceritatea lor este mai întotdeauna suspectată de judecată, și dar cu toate că nu se poate invoca un text expres de lege care ar dispensa pe posesor de sarcina probei, că a conservat posesiunea fără acte de violență, contra sau din partea adversarului, totuș, față de argumentele expuse, trebuie decis că nu lui îi incumbă această sarcină, ci acela care alegă că ar fi conservat-o prin asemenea acte.

Având în vedere că, în afară de condițiunile cerute de lege pentru existența posesiunii utile, examinată până aci, singura nerezoțvată încă, este aceea a publicității, care cere ca posesiunea să fie publică, și prin art. 1852 se precizează oarecum în ce constă viciul clandestinității. Cum însă o discuțiune miticuloasă a chestiunii nu prezintă decât un interes pur doctrinal, dat fiind că în practică exemple de posesiune clandestină sunt excesiv de rari, iar în speță obștea nu a tăgăduit existența acestei condițiuni, tribunalul se mărginește numai în a constată că sarcina de a o proba incumbă posesorului, el fiind dator să dovedească că posesiunea lui, manifestată prin actele materiale de folosință inerente lucrului, le-a exercitat la lumina zilei, în defață și știrea publicului, așa încât proprietarul ar fi putut orcând să le cunoască. Și acum rezumând analiza juridică făcută asupra condițiunilor posesiunii utile, ca bază a prescripțiunii achizitive, vedem că pentru singurele două: aceea că a fost publică și neturburată la origină, sarcina probei incumbă celui ce invoacă prescripțiunea, iar pentru celelalte, prezumțiunile admise de lege și natura faptelor ce le constitue, îl dispensează de orice probă care cade în greutatea celui ce le-ar contesta existența. De asemenea, și pentru a face o complectă examinare a chestiunii prescripțiunii achizitive, negreșit că trebuie relevat și lapsul de timp cerut de lege pentru împlinirea prescripțiunii, condițiune care deși nu este formulată printr'un text expres, ca atare,

totuș reese implicit și indiscutabil din cuprinsul art. 1890 1895 codul civil, cu privire la prescripțiunea proprietății nemiscătoarelor; și dar, fără a mai insista asupra discuțiunii destul de bogată, făcută de doctrină și jurisprudență asupra modului cum trebuie calculat timpul, chestiunea astăzi fiind definitiv tranșată în sensul că lunile și anii se calculează conform calendarului, neținându-se seamă de anii bisectili, în legislațiunea română însă se vor avea în vedere dispozițiunile speciale coprinse în art. 1888 și 1889 codul civil, trebuie menționat că sarcina de a proba împlinirea timpului cerut de lege, indiscutabil că incumbă celui ce invoacă prescripțiunea. În ce privește felul probelor cu cari urmează a se stabili existența condițiunilor posesiunii, evident că, în lipsă de texte speciale, dreptul comun este aplicabil și, în consecință, faptele materiale se vor proba cu martori, și, orcare ar fi valoarea pecuniară a litigiului, tribunalele fiind suverane, atât asupra admiterii cât și asupra aprecierii acestei probe, iar faptele juridice, prin inserisuri private sau publice, întrunind condițiunile legale, cum, de pildă, pentru întreruperea civilă a posesiunii, conform art. 1865 codul civil;

Considerând că, astfel expuse și admise în principiu diversele chestiuni de drept asupra excepțiunii prescripțiunii achizitive, invocată de primăria intimată contra acțiunii în revendicare a obștei, tribunalul cată a cerceta dacă, în fapt, temeinicia ei este dovedită. Or, pentru acest finit, referindu-ne la soluțiunile formulate mai sus și examinând probele administrate de părți în acest proces, se constată următoarele:

(Urmează constatările de fapt)

În ce privește a doua condițiune, posesiunea neîntreruptă:

Având în vedere prezumția creată de lege prin art. 1842 codul civil, în favoarea posesorului, și luând în considerațiune că tribunalul a constatat deja existența continuității, ar urmă să vază că și condițiunea neîntreruperii este dovedită; cum însă prezumțiunea din art. 1842, conform art. 1850, este primitoare de proba contrarie, și cum obștea a susținut că posesiunea primăriei a fost civilmente întreruptă prin modul indicat de alin. III de sub art. 1865 codul civil, cată a se vedea, în drept, cari sunt modurile de recunoaștere vizate de legiuitor prin textul menționat, și apoi dacă în fapt și în speță există un asemenea act opozabil primăriei. Or, analizând și interpretând acel text, vedem că el nu enunță și nu stabilește un mod de recunoaștere special materiei, și dar urmează a ne referi la dreptul comun, asupra mijloacelor de probațiune, și pentru deslegarea chestiunii în specie, la acel indicat prin art. 1204 și 1205 codul civil, adică mărturisirea extrajudiciară făcută, fie verbal fie în scris, însă în afară de instanța judecătorească sesizată; deci o recunoaștere expresă, iar nu tacită, care, aceasta din urmă, în materie de posesiune utilă, ar constă în neopunerea posesorului la acte materiale exercitate de proprietar, acte ce, în chip vădit, contrazic dreptul posesorului care prin aceasta ar manifesta o dezistare sau un abandon al posesiunii sale, deci o tacită abdicatiune a dreptului său. O asemenea recunoaștere însă, desigur ar avea de consecință ca posesiunea să fie discontinuă, *vacua*, iar nu întreruptă, *usurpata*, termeni întrebuițați de jurisconsultii romani, spre a distinge aceste două stări ale posesiunii viciate, prima datorită posesorului însuș, secunda, din potrivă, provenită din acte de agresiune contra pose-

siunei, datorite vechiului proprietar sau unui terțiu (art. 1864 codul civil) în materia prescripției. Și acum, revenind la cazul în specie, urmează a se vedea cari sunt actele alegate prin cari primăria ar fi recunoscut, în mod expres, drepturile obștei asupra terenului în litigiu? Din pledoarii rezultă că au fost indicate ca atari: 1) contractele atașate la dosar, prin care primăria arendând la diferite persoane moșia târgului, în mod expres recunoaște orășenilor dreptul de a paște vitele lor, în intervalul dela 26 Octombrie până la 1 Martie, pe miriștile locurilor arendate, și în număr de câte trei vite de fiecare locuitor; 2) martorii audiați, cari unanim au declarat că primăria a îngăduit și îngăduie pe obșteni de a-și paște vitele pe imăsurile moșiei târgului. Dar admitând că aceste acte într'adevăr enunță o recunoaștere a drepturilor obștei și ca consecință ar produce o întrerupere civilă, în sensul alin. III de sub art. 1865, totuș tribunalul ar urmă să nu țină în seamă această recunoaștere, pentru următoarele considerente de drept: În materie de prescripție achizitivă, recunoașterea ce posesorul o face, echivalează, ca efect, cu renunțarea lui la timpul prescris. Or, conform art. 1840 codul civil, cel ce nu poate înstrăina nu poate nici renunța la prescripție, și cum prescripția achizitivă are darul de a consolida dreptul de proprietate asupra lucrului posedat, evident că renunțarea la posesiune, care este fundamentul acestei prescripțiuni și care constituie un bun aflat în patrimoniul posesorului, transmisibil la urmașii săi singulari sau universal, lucrativi sau oneroși (art. 1859 și 1860 codul civil), ar echivala cu o înstrăinare. Și dacă astfel este, atunci fatalmente se naște și chestiunea capacității de a înstrăina. Or, fără a mai examina această chestiune față de diferitele persoane fizice și mărginită la posesorul în specie, adică primăria urbei Tecuci, și în consecință referindu-ne la legea care guvernă pe timpuri capacitatea acestor persoane morale, cu privire la înstrăinarea bunurilor lor private, vedem că, conform art. 71 alin. III din legea comunelor în vigoare dela 1864, comunele nu aveau dreptul de a face vre-un act de înstrăinare, schimbare, etc., asupra averii sau drepturilor comunei, fără încuviințarea Domnitorului; că, prin urmare, în specie, renunțarea părții intime fiind nulă și neavenită, nu-i poate fi opusă ca viciu întreruptiv al posesiunii sale. Și acum, analizându-se acest drept, pretins recunoscut de primărie obștenilor, să vedem la ce se mărginește el și ce efecte juridice poate să producă contra posesiunii utile a primăriei?

În ce privește natura și întinderea dreptului, se constată și nimeni nu contestă, că el se mărginește la îngăduința obștenilor de a paște un număr determinat de vite pe o porțiune anume indicată, ca situație și întindere, de către primărie; că, dar, tot ce s'ar putea susține, este că obștenii, printr'o folosință continuă, timp de 30 ani, au dobândit un drept de servitudine, mărginit în limitele indicate.

În ce privește chestia efectului juridic ce exercitarea acestui drept poate produce față de posesiunea utilă a primăriei, evident că el nu poate fi întins peste însăși intențiunea ce se manifestă vădit din chiar actele exercitate de obșteni, adică acelea de a-și paște un număr determinat de vite pe o porțiune anume restrânsă de teren. Soluțiunea justă, întemeiată pe un corolar al principiului *tantum prescriptum quantum possessum*, ce se opune celui ce invoacă prescripția, și care, întors contra turburătorului, decide că întrerupția nu se întinde dela

un lucru sau dela o cantitate la alta, *non fit interruptio de re ad rem nec de quantitate ad quantitatem*.

Or, față cu aceste principii, a pretinde că obștea, cu pășunatul vitelor sale, a făcut acte de posesiune alături și contra posesiunii utile a primăriei, ar fi a se denatura flagrant o stare de lucruri reală și irefragabilă, și care nu este alta decât că obștenii, din vechi proprietari ce au fost asupra unei moșii de 1200 fălcii, s'au mulțumit numai cu dreptul de a-și paște vitele în limitele arătate, și astfel fiind, cum obiectul acțiunii de față nu este stabilirea acestui drept de servitude, ci acel de absolută proprietate asupra întregului teren de cultură ce compune moșia târgului, negreșit că tribunalul nu poate fi chemat astăzi a se pronunța decât asupra obiectului în litigiu, și consecuent principiilor formulate, cată a decide că actele de recunoaștere invocate de obște, nu sunt de natură a fi considerate că au întrerupt civilmente posesiunea utilă a primăriei.

În ce privește a treia condițiune, posesiunea neturburată:

Având în vedere distincțiunea ce tribunalul a făcut asupra acestei condițiuni la discuțiunea în drept a caracterului posesiunii, distincțiunea impusă de o logică interpretare a art. 1851 codul civil, după care urmează a se deosebi două epoci ale posesiunii, cea dela origină și cea în timpul exercițiului ei, și în consecință, raportându-ne la desbaterile urmate în specie, tribunalul constată și obștea nu contestă, că luarea în posesie a moșiei în litigiu de către primărie, nu s'a operat cu nici un act de violență, așa că în ce privește originea posesiunii, ea nu este viciată în sensul art. 1851 codul civil.

În ce privește însă condițiunea conservării posesiunii, obștea reclamantă pretinde că s'a făcut cu acte de violență, reiterate la intervale și până în anul 1881, așa că numai dela această dată înainte se poate susține că posesia primăriei a fost utilă; or, de atunci până în anul 1903, data intentării acțiunii de față, nefiind trecuți 30 ani, ci numai 22 ani, prescripțiunea achizitivă nu s'a implinit și deci nu poate fi invocată, iar pentru a stabili felul actelor de violență și a dovedi existența lor, se referă la depozițiunile martorilor audiați, din declarațiunea căroră ar reeși că, în anii 1872, 1875 și 1881, obștenii, ducându-se cu plugurile ca să are moșia, au fost goși după cererea primăriei, de poliție, pompieri și călărași, deci acte materiale, evidente de violență, exercitate de primărie contra proprietarilor;

Având în vedere că, dacă în fapt se poate susține ca stabilite actele alegate de către reclamant, în drept însă, examinate și considerând mijloacele sau mai bine zis autoritatea publică prin care ele s'au exercitat, tribunalul, ca suveran apreciator în chestie de fapte, găsește că nu trebuie a le privi ca fiind de natură a vicia posesiunea utilă, soluțiune bazată și pe următoarele argumente juridice: a se socoti ca acte de violență, în spiritul art. 1851 și deci viciind posesiunea utilă, simplele căi de fapte ce obișnuit se produc din partea sau contra preținșilor proprietari, negreșit că aceasta constituie un atribut exclusiv al instanțelor judecătorești, care, în mod suveran le poate atribui sau refuza caracterul de a vicia posesiunea; dacă însă se stabilește că aceste căi de fapte au fost instantaneu reprimite prin zezisarea din partea celui pretins lezat, de către autoritățile legalmente investite cu dreptul de a interveni pentru respectarea unui drept câștigat, evident că socotind această intervențiune ca un act

de turburare, ar fi a se denatură principiile și juridice și de ordine socială. Or, în speță, din depozițiunile martorilor audiați, se constată că incursiunile obștenilor pe moșia târgului au fost oprite de către poliție, procuror și călărași, cari au izgonit pe turburători, și referindu-ne acum la art. 1 din legea dela 1867, care a stat în vigoare până la anul 1879, când s'a pus în aplicare legea judecătorilor de ocoale, vedem că polițaii și subprefecții aveau atribuțiile judecătorilor, între care și aceea de a menține în posesiune pe cel care a stăpânit mai mult în cursul anului; că dar, în speță, izgonirea obștenilor turburători de pe moșia târgului de către autoritatea administrativă arătată, departe de a putea fi considerată ca un act propriu de a infirmă posesiunea utilă a primăriei, dimpotrivă cată să fie privit ca măsură legală și o manifestare energică a dreptului de posesiune exclusivă;

Că, prin urmare, consecuent acestui raționament, tribunalul decide că posesiunea utilă a primăriei nu a fost viciată prin actele arătate de obștea reclamantă.

— În privința condițiunei a patra, adică posesiunea publică :

Având în vedere că viciul de clandestinitate a posesiunei, de o parte, nu este invocat de către reclamanti, iar pe de altă parte, cu depozițiunile tuturor martorilor, cu actele de arendare, cu bugetele de venituri ale comunei și cu chiar petițiunea introductivă a acțiunei de față, se constată că primăria a făcut complectă și legală dovadă că a exercitat posesiunea manifestată prin acte materiale de folosință și dispozițiune în mod public, așa că tribunalul cată a decide că și această condițiune este stabilită în drept și în fapt.

— În privința celei de a cincea și ultima condițiune cerută de art. 1847 codul civil, adică a posesiunei sub nume de proprietar :

Având în vedere că, în drept, elementele acestei condițiuni constau în faptul de a posedă *animo domini*, adică într'un înțeles general de maniera unui stăpân al dreptului ce pretindem a exercita, și această intențiune de a posedă sub nume de proprietar, legea civilă, prin art. 1854, o presupune ca atare, dispensând pe posesor de sarcina probei, care deci — *ipso jure* — incumbă aceluie ce ar pretinde că posesiunea este începută pentru altul sau prin simplă toleranță (art. 1853 codul civil). Or, în speță, obștea reclamantă pretinde că primăria a început a posedă moșia în litigiu și a continuat această posesiune în calitate de mandatară a obștei, iar nu ca proprietară. Și pentru dovedirea acestei alegațiuni, se referă atât la afirmațiunile martorilor audiați, cât și la o serie de acte oficiale, depuse la dosar, emenate dela primărie, și anume:

(Urmează enumerarea actelor și analizarea lor în fapt).

Că tribunalul, la rândul său, constată că întemeiată în drept și în fapt această dovadă și ca consecință prescrip-

țiunea achizitivă dobândită primăriei și implinită în conformitate cu art. 1890, combinat cu art. 1889 cod. civil;

Considerând că, întemeiată pe toate aceste dovezi și considerațiuni formulate și admise de tribunal, excepțiunea prescripțiunei achizitivă, invocată de primărie, găsindu-se fondată, cată să fie admisă ca atare, și prin consecință a se respinge ca nefondată acțiunea în revendicare intentată de obștea reclamantă;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător de ședință, respinde ca neîntemeiată acțiunea.

Semnați : V. Giurgea, O. Gherghel, D. I. Ariton.

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL DE PRIMA INSTANȚA DIN GAND

— 8 Iulie 1907 —

ORDONANȚE DE NEURMĂRIRE. — DACĂ PRODUC AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — ART. 246 PR. FR. — ART. 241 PR. PEN. ROMÂNĂ.

Deciziile jurisdicțiilor de instrucție, cari declară că nu există caz de urmărire, neavând un caracter definitiv, nu pot să producă autoritatea lucrului judecat.

(Din *la Flandre judiciaire*).

Observație. — Atât deciziile de neurmărire ale Camerei de punere sub acuzare cât și ordonanțele judecătorului de instrucție, nu au decât o autoritate provizorie și nu apără pe inculpat de faptul pentru care a fost recunoscut neculpabil, decât sub condiția de a nu se face noi descoperiri în sarcina lui (art. 241 pr. pen.). «Dacă împotriva unui pârât, a cărui cercetare din lipsa legiuitorilor dovezi au fost conținut, zice art. 154 din vechiul cod criminal al Moldovei, se vor ivi în urmă noi dovezi, atuncea să se facă de iznoavă cercetare». Vezi D. Alexandresco, tom. III, pag. 588 urm. S. R.

BIBLIOGRAFIE

A apărut tomul IX (partea I-a) din **Explicațiunea teoretică și practică a Dreptului civil român,**

DE

DIMITRIE ALEXANDRESCO

Comentariul art. 1410—1490, 1902 din codul civil

Acest volum eprinde studii amănunțite asupra legei proprietarilor, precum și asupra bezmanului, embaticului sau emfiteozei.

Prețul 10 lei.

Partea a doua din acest volum, care va apare cât de curând, va eprinde: **Societatea, Mandatul, Comodatul și Imprumul,** precum și tablele întregului volum.